

Dirk Prins
Asterstr. 3
Rls.

REDAKTIE:

W. Hoorn
M. Leker
G. van der Voet

ADRES:

Stichtse Rand 42
3911 JV Rhenen

INHOUD:

- Sta eens stil bij de glasbol	blz. 2
- Verslag symposium Aktie Strohalm	blz. 3
- Relatienotabeleid en de ark van Noach	blz. 5
- Bijval voor voorstel relatienotagebied	blz. 7
- Jachthaven ja of nee ?	blz. 8
- Loop mee met de KVV!	blz. 10
- Jaarverslag WMR	blz. 11
- Financieel jaarverslag WMR	blz. 13
- Milieutelefoonnummers	blz. 14

Sta eens stil bij de glasbol!

Het gaat beter met onze economie, volgens de regering. De economie groeit, d.w.z. er wordt weer meer geproduceerd en geconsumeerd oftewel er worden meer spullen gemaakt en de burgers kopen dit.

Negatief effect is de eveneens groeiende afvalberg als gevolg van het fabrieksgedruis in de vorm van industrieel afval en vervolgens bij de koper thuis in de vorm van huishoudelijk afval.

Toename van dit huishoudelijk afval is al geconstateerd door de reinigingsdiensten. En dat is een slechte ontwikkeling.

Afval is in feite de wortel van alle milieuvervuiling, in welke vorm dan ook. Natuurlijkerwijs kan de natuur veel afval verwerken, maar als het te veel is, wordt het natuurlijk evenwicht verstoord en spreken we van milieuvervuiling.

In Provinciale Afvalstoffen Plannen worden al sinds jaren 3 pijlers gehanteerd:

1. Afval scheiden aan de bron, dus thuis;
2. zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen d.m.v. recycling;
3. hergebruik van artikelen.

Om bij te dragen aan zowel afvalscheiding als recycling is sinds de jaren zeventig de glasbol, en sinds kort de blikcontainer, een vertrouwd beeld in vele gemeenten. Maar dragen deze aanbodmogelijkheden werkelijk bij tot afvalvermindering?

Geconstateerd moet worden dat het percentage ingeleverd glas via de glasbollen is toegenomen. Enerzijds gunstig want dit wijst op milieubewust gedrag van de burger, anderzijds heeft de gedeeltelijke recycling van wegwerpglas het nadeel dat de bezwaren van de consument tegen eenmalige wegverpakkingen weggenomen worden.

Het milieuvriendelijke imago van de glasrecycling verdringt zo bv. invoering van het statiegeldsysteem en verhoogt de omzet van de verpakkingindustrie. Ook hebben de glasbollen de ontwikkeling van glasspoelerijen in de weg gestaan.

Vergelijkbaar is de blikcontainer.

Enkele jaren geleden heeft de Vereniging van Blikfabrikanten een paginagrote advertentiecampagne gevoerd over blik, als milieuvriendelijk verpakkingsmateriaal, omdat de grondstof tin te recyclen is bij afvalscheiding. Deze reclame is toen verboden omdat het misleidend was en een bedriegelijk appèl deed op de klant die best graag milieubewust wil zijn, maar in feite gemanipuleerd wordt door de verpakkingindustrie.

En wordt in de praktijk dit blik via de blikcontainers bv. in Rhenen, wel optimaal gerecycled? In Leeuwarden (zoer decentraal) staat een ontinningsfabriek. Richter door het grote volume en lichte gewicht van blik en de hoge transportkosten (ook milieuvriendelijk) is dit nauwelijks de moeite waard en belandt het dichterbij bij de oud ijzerhandelaar. Wat toch niet echt de bedoeling was en ook niet de beoogde besparing van grondstoffen oplevert!

Daarom moet eigenlijk door al ons alledaags denken en handelen als het ware een rode draai lopen: afvalvermindering.

En dat betekent: kritisch zijn ten aanzien wat ons te koop aangeboden wordt, aandringen op statiegeldsystemen via consumentenverenigingen en bij voorkeur statiegeldverpakkingen kopen. Lees daarom de kleine lettertjes op de etiketten, bv. zelfs in de meeste supermarkten kun je appelmoes, augurken, uitjes in statiegeldpotten kopen (het merk is zelfs goedkoper). Ook is wijn in verschillende winkels in Rhenen in statiegeldflessen te koop. Alleen dit gedrag werkt afvalverminderend. In feite betekenen glasbollen en blikcontainers een knieval voor de verpakkingindustrie en zijn een zoethoudertje voor de milieubewuste klant.

Willy Hoorn

Symposium over Broeikasfeffect; Na Zure Regen de Zandvloed ?

Als plaatselijke milieubeweging ben je toch voornamelijk bezig met het beïnvloeden van het milieubewustzijn van de consument.

De achterliggende gedachte hierbij is dat als wij, als consumenten, maar op een bepaalde manier handelen en geen milieu-onvriendelijke produkten kopen, dat dan deze schadelijke produkten niet langer gemaakt hoeven te worden.

Bij deze pogingen word je geconfronteerd met het feit dat milieu-vriendelijke produkten haast allemaal duurder zijn en moeilijker verkrijgbaar zijn.

Als argument voor de hogere prijs voer je aan dat deze produkten meestal arbeidsintensiever zijn. Moeilijk verteerbaar vind ik ook om van mensen met lage inkomens te verlangen om naar verhouding duurdere produkten te kopen omdat dit beter voor het milieu is.

Daarom was bovengenoemd symposium, gehouden op 13 januari in de Jaarbeurs in Utrecht, een enorme opsteker en inspiratie.

Het werd georganiseerd door Aktie Strohalm, een landelijke milieuorganisatie sinds 1971, die ervan uitgaat dat de huidige milieuproblemen een gevolg zijn van de manier waarop deze maatschappij georganiseerd is: milieuproblemen zijn derhalve maatschappelijke problemen.

De milieubeweging moet zich niet beperken tot "gerommel in de marge" door aan te dringen op energiebesparingen, het sluiten van compromissen met het bedrijfsleven, afstappen van het standpunt "de vervuiler betaalt", neen, de vervuiler moet niet betalen maar ophouden met vervuilen, tenzij het maatschappelijk aanvaardbaar is dat hij de beperkte ruimte die het aards ecosysteem aan vervuiling kan hebben, opsoupeert.

Dit druk bezochte symposium bestond uit 3 delen: 1. ecologische en economische gevolgen van het broeikasfeffect; 2. analyse van oorzaak; 3. mogelijkheden om tot oplossingen te komen. Het was niet verwonderlijk dat de nadruk lag op deel 2 en 3.

Allereerst schetsten 2 ambtenaren van het Min. van VROM en de IU in Wageningen een duidelijk en somber beeld van de gevolgen van het broeikasfeffect: stijging van zeeniveau, zoutwaterinfiltratie in het binnenland, gevolgen voor waterhuishouding, energiehuishouding, landbouw en evenwichtsverlies in de natuur met rampzalige gevolgen voor de vegetatie. Alleen door bron- en effectbestrijding kan de toekomst nog enigszins met vertrouwen tegemoet gezien worden.

Bij de analyse in deel 2 gebruikte Willem Hoogendijk, één van de oprichters van Strohalm en medewerker van de Stichting Milieu Edukatie, het klassieke voorbeeld van de te verdelen koek uit de economieboekjes: we zijn momenteel niet bezig met een eerlijker verdeling, maar met het vergroten van de koek.

Daarmee doelde hij op de huidige scheefgegroeide economie met zijn dwang tot voortdurende produktie. Produceerden we aanvankelijk om behoeften te bevredigen, nu produceren we louter voor de markt.

Eén van de grootste aandrijvers van de economie is het geld geworden. Was geld vroeger nog gebonden aan grond en land, nu is het mobiel geworden; van ruilmiddel is het geworden tot een goed op zich, een machtsmiddel.

De Duitse Margrit Kennedy borduurde hierop voort in haar zoeken naar oplossingen. O.a. invoering van de Eco-tax. BTW en een deel van de loon- en premiedruk zou vervangen kunnen worden door een nieuw soort belasting, de eco-tax. Dit is een belasting op produkten, en de hoogte moet afhankelijk zijn van de hoeveelheid schade die een produkt tijdens vervaardiging en gebruik en als afval oplevert. Hierdoor zullen milieu-vriendelijke produkten in verhouding goedkoper worden en de keuze voor de consument eerlijker. Bovendien zal er een herwaardering van arbeid plaatsvinden boven wegwerpprodukten en on-economische machines.

Er zal een drastische vermindering van vervuiling zijn, en er zal veel nieuwe werkgelegenheid ontstaan. (zie hiernaast afgedrukt voorbeeld over vergelijking tussen wegwerpverpakking en statiegeldfles).

Een andere oplossing is de afschaffing van de rente.

Het huidige rentesysteem vergroot de kloof tussen rijk en arm: momenteel is de helft van het wereldkapitaal in handen van een elite van 4 %, terwijl 96 % van de wereldbevolking de andere helft heeft.

Afschaffing van rentedragend geld stopt de geldroof op mensen zonder geld door rijke mensen en bedrijven, en maakt een einde aan de groeiwang binnen onze economie.

In ons huidige monetaire systeem spelen banken een overheersende rol door de talloze interne transakties, omzetten in buitenlandse currencies, investeringen, waarbij alleen gekeken wordt naar het rendement. Banken zullen dus nooit investeren in minder rendabele projekten zoals bv. zonnecollectoren. Integendeel, via de winst vanuit het ene bedrijf zal via de banken veel eerder een nieuwe concurrent in het zadel geholpen worden. Ook de huidige derde wereldproblematiek is een duidelijk voorbeeld van dit rente-systeem: arme landen betalen nu al meer aan rente dan ze verdienen!

Dit "zieke systeem", dat de symptomen heeft van een kankergewel, proberen economen te beheersen d.m.v. inflatie en geldwaardering.

Protesteren tegen het rentesysteem is niet nieuw, o.a. vanuit de christelijke kerken (Luther, Zwingli) werd aanvankelijk verboden om rente (woeker) te heffen, omdat geld een ruilmiddel was en niet een machtsmiddel voor de rijken mocht worden.

Nemen we de keuze wegwerpflessen/pakken of statiegeld om duidelijk te maken hoe oneconomisch en onecologisch de economie nu werkt. De wegwerpverpakking wint het nu van het statiegeld. Toch is deze ontwikkeling niet alleen slecht voor het milieu, maar ook oneconomisch.

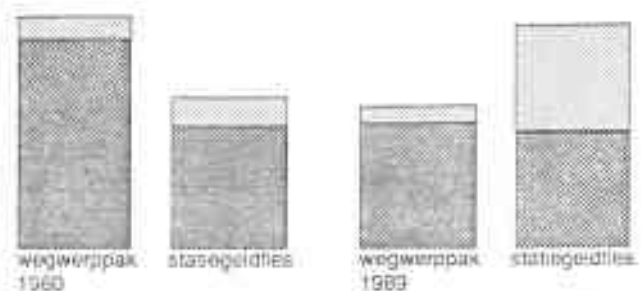
De kosten van de statiegeldfles zijn voornamelijk loonkosten. De loonbelasting, premies voor AOW, werkloosheid en btw over deze belastingen maken hiervan deel uit. Dit soort belastingen op loon brengt grofweg twee derde van alle staatsinkomsten binnen, en worden gebruikt voor allerlei zaken die niets met de statiegeldfles te maken hebben: onderwijs, defensie, en ook bijvoorbeeld afvalverwerking. Voor de machines die de wegwerppakken maakt of het glas voor hergebruik geschikt maakt, gold tot voor kort zelfs nog een WIR subsidie. De belasting erop is minimaal, en zelfs de kosten die het weggooiën met zich meebrengt wordt niet op het produkt verhaalt.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat op grond van het belastingstelsel een andere keuze wordt gemaakt, dan economisch het verstandigst is. Mensen worden vervangen door materialen en machines. Minder mensen hebben werk en moeten bovendien nog meer geld opbrengen, niet alleen voor werkloosheidspremies, maar ook voor de bestrijding van nog meer afval en vervuiling. Zo draait de economie dol en vervuilt de wereld.

De Eco-Tax draait deze ontwikkeling om door juist het vervuulende produkt te belasten.

■ kosten

■ belastingen

Ook in de Hanzetijd heerste er grote welvaart als gevolg van een geldsysteem met negatieve rente. Voordeel is de hoge omloopsnelheid van het geld.

In ons land wordt nu ook al voorzichtig geëxperimenteerd met een lagere rente (Triodosbank en de Algemene Spaarbank Nederland met "ethisch verantwoord sparen").

Margrit Kennedy noemde deze oplossing zo simpel, dat hij alleen daarom al over het hoofd gezien werd. En het werkt ook.

In een stadje in Tirol, Wörgli, is een jaar lang, met medeweten van de Nationale Bank, geëxperimenteerd met een systeem van "vrij geld", een soort te-goedbonnen die in een maand moesten circuleren, anders zouden ze hun waarde verliezen. De hoge omloopsnelheid maakte het mogelijk om met vrij geld met een totale waarde van 12.000 shilling binnen 3 maanden betalingen te verrichten met een waarde van 100.000 shilling.

Dit experiment, bekend als "het wonder van Wörgli" is door de Nationale Bank beëindigd (omdat het te goed werkte?).

Belangrijk facet in de huidige verontrustende ontwikkeling in onze samenleving en economie is het feit dat aan het milieu: schone lucht, water, bodem en grondstoffen jaren lang geen prijskaartje heeft gehangen, omdat dit geen "economische waarde" vertegenwoordigde.

Veel uitgebreider en wellicht duidelijker kunt U geïnformeerd worden over deze problematiek via de leesmap die bij het symposium verstrekt werd, en misschien nog te bestellen is à fl. 10.- bij Aktie Strohalm, tel. 030 - 314314. Bovendien zal binnenkort een officieel verslag komen à fl. 25.-.

Willy Hoorn

Relatienotabeleid en de ark van Noach in Rhenen.

Tot 20 januari konden we reageren op de provinciale plannen tot aanwijzing van bijna 200 ha reservats- en beheersgebieden bij De Hel, in de Goede Troost en de Achterbergse Hooilanden.

Op de hoorzitting in december te Achterberg hebben we kunnen zien hoe fel afwijzend de boeren én de gemeente Rhenen reageerden op deze plannen.

Wat mij trof, was het agressieve karakter van het boerenprotest. Het lijkt wel, of de realiteit van de funeste achteruitgang van natuur en milieu nog niet tot in agrarische kringen is doorgedrongen. Alsof men nog niet beseft dat onze cultuur verwordt tot een toren van Babel, en dat een extensiever beheerd weiland momenteel precies dezelfde functie kan vervullen als eertijds de ark van Noach ten tijde van de Zondvloed Zit men dan zo gebakken aan een vermeend eigenbelang? (of dat van de Rabobank?). En hoe verhoudt zich dat dan tot ons aller algemeen belang? En hoe zit het, afgezien van de aantastingen van de natuur, het water, de bossen, de ozonlaag, uiteindelijk met de vruchtbaarheid van de grond? Dat er steeds minder boeren overblijven komt toch niet door enige marginale bescherming van inheemse planten en vogels? De ellende komt echt van het overdreven menselijk handelen zelf. Mensen zijn toch geen stuurloze lemmingen? Of moeten we het dan maar Apocalyps noemen....?

Er zijn trouwens wel degelijk boeren die misschien een beheersovereenkomst zouden willen afsluiten. Begrijpelijk, want de vergoedingen bij een extensiever grondgebruik zijn goed. Geld vooraf t.b.v. een meer multi-funktionele landbouw - niet alleen voedsel, maar ook natuur "leveren" - is toch heel wat beter besteed dan geld achteraf aan nutteloze EEG-landbouwoverschotten?! (en dat schiet ten op een parkwachter was echt heel flauw en onmenswaardig).

Daarom is het goed, dat een aantal milieu- en natuurorganisaties uit de buurt elk een adhesie heeft geschreven naar Gedeputeerde Staten van Utrecht.

De Stichtse Milieu Federatie deed dat, het IVN Veenendaal, de Vogelwerkgroep Wageningen, onze Werkgroep Milieubeheer Rhenen (Grietje van der Voet) en namens de Kon. Ned. Natuurhist. Ver. afd. Wageningen en Omstr. heb ik dat ook gedaan. In het kort waren mijn argumenten de volgende:

1. Ons landschap wordt te intensief gebruikt, zowel door landbouw als door verkeer, industrie en stedebouw. Maar de landbouw beheerst 75% van de bodem en heeft daarmee een extra verantwoordelijkheid voor de overlevingskansen van veel van onze wilde planten en dieren.

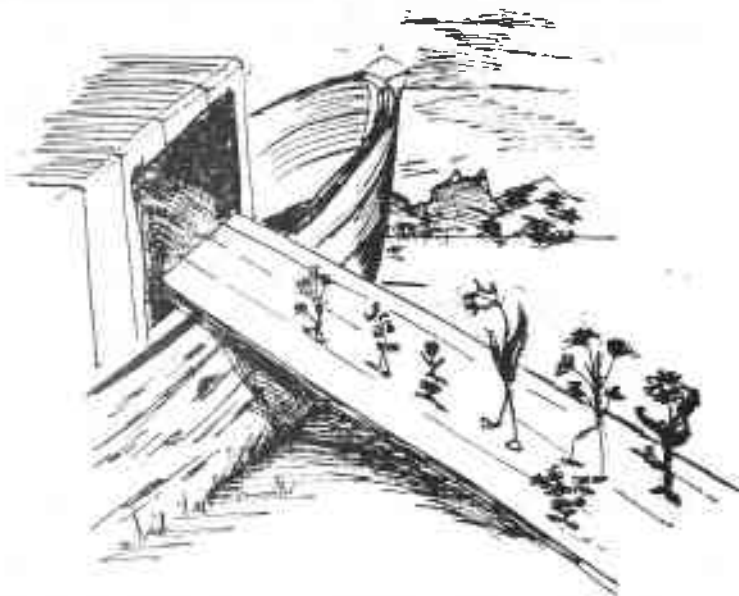
Speciaal bij de Grift liggen voor de mens "marginale" gebieden, die bij extensivering een broodnodig extra kansje aan de natuur geven.

2. Het gemeentelijke Bestemmingsplan Buitengebied spreekt zich wel uit voor bescherming van bijzondere kwelgebieden, gradiënten, vegetaties en vogels, maar in de praktijk werkt dit onvoldoende: er verdwijnen nog steeds soorten, en zelfs langs de Grift is al weiland gescheurd.

Verdwenen soorten zijn uit een nog veel langere reeks bijvoorbeeld - men zie het uitstekende Broedvogelinventarisatierapport Zd. Vallei van de Vogelwerkgroep KNNV Wageningen :: - zomertaling, kwartelkoning, bruine kiekendief, zwarte stern, kempfaan. En wat planten betreft: meerdere orchideeënsoorten, vetblad, melkvioltje, adderwortel, enz.

Een hele rij andere soorten worden steeds zeldzamer of zijn alleen nog in de reservaten te vinden, bv. watersnip, grauwe gors, paapje, kwartel, gele kwikstaart, meerdere zeggesoorten, blauwe knoop, moeraslathyrus, spaanse ruiter, dotterbloem, waterviolier, enz.

Bij aanwijzing als reservaat of beheersgebied zijn al deze prachtige soorten nog te redden - dus is er inderdaad sprake van een arke Noachs. Of is de mens zo noogmoedig, dat hij zich als enige waardig acht ?

3. Reservaten bieden véél betere overlevingskansen dan beheersgebieden - en zo denkt de provincie er kennelijk ook over.
4. Een fietspad langs de Grift is te verstoring voor gevoelige broedvogelsoorten, die we toch al dreigen te verliezen. Ter compensatie zouden we elders méér reservaat moeten inrichten.
5. De boerenbelangen worden niet geschaad, want de overeenkomsten zijn vrijwillig. Zie ook mijn eerdere opmerkingen dienaangaande. Trouwens, door een mogelijke nieuwe aanstaande landinrichting kunnen de produktieomstandigheden voor de boer binnen enige tijd weer verder worden verbeterd.

En ook zonder dat is er al sprake van een voortdurende gebruikintensivering, en dus afname van natuurwaarden, o.a. door toename van het aantal maisakkers (met de gebruikelijke mestdumping), egaliseren, scheuren enz.

De vermindering van de werkgelegenheid binnen Rhenen door een Relatienota-toepassing is véél geringer dan de Gemeente Rhenen doet voorkomen, hooguit enkele promilles, terwijl de echte verminderingen natuurlijk door de voortdurende schaalvergrotingen en agressieve concurrentie worden veroorzaakt.

6. De gemeente Rhenen beweert, dat het inrichten van reservaten en beheersgebieden elders milieuproblemen veroorzaakt, wegens het minder beschikbaar zijn van grond voor de mest. Dit is onjuist; er is nu ook al een mestoverschot in Rhenen, als je ziet wat er allemaal op de maisakkers wordt uitverreden (N.B. tot in het drinkwatergebied van de Lijsterengh toe)
7. Uitstel tot 1995 zou van de erke Noachs van de Relatienota wel een erg nietig schepje maken ...
8. An artificial world is a dying world.

Hopelijk worden de provinciale plannen gerealiseerd.

Dirk Prins.

BIJVAL VOOR VOORSTEL RELATIENOTAGEBIED

Op de informatieavond van de provincie in Achterberg bleef dat de Rhenen's boeren allerzwaarst ingestonden met de plannen om De Goede Troost, de Achterbergse Hoollanden en de gronden tussen De Hel en De Blouwe Hel voor te dragen als Relatienotagebied. Letterlijk werd een als perkwaachter verkleden pop op de korrel genomen: gebedelens van supponeren, woede en zich bedrogen en in de steek gelaten worden? Of is er sprake van onzekerheid en angst aangaande de toekomst nu voor iedereen, ook voor de boeren, toch wel duidelijk is geworden dat het met de landbouw, zoals deze zich schijnt te hebben, niet meer verder kan?

Hoer het zij, de RMP is blij met het voorstel van de provincie. De van oudsher extensief beheerde hoollanden zouden hiermee niet verder hun natuurwaarde verliezen ten gunste van de alom in Nederland aangetroefde, voortenarde engels raaigras-steppe, maar juist een kans krijgen hun potentie van blauwgrasland te ontwikkelen.

De aanvaardbaarheid van Relatienotagegebieden is mogelijk de aanzet voor een verdere bescherming van het Binnenveld en een eerste halt aan de onophoudelijke aantasting. De Werkgroep heeft bij de provincie dan ook haar waardering uitgesproken. Hierbij heeft ze gewezen op de ligging van de gebieden langs de Griff in het Binnenveld en de bedreigingen daarop van de omliggende gemeenten, de waarden van natuur en landschap en de in haar ogen toch marginale waarde voor de landbouw.

Behalve de RMP betuigden ook de Stichtse Milieufederatie en het IML'leendendaal hun adhaesie. Ook de Gelderse zijde van het Binnenveld liet zich niet onbetuigd: de milieuwerkgroep uit Ede, de Vogelwerkgroep Wageningen eo. en de IML'le, afd. Wageningen eo. Voor de laatste genoemde vereniging reageerde haar voorzitter, ons RMP lid Dirk Prins en van hem is de hierna volgende vergelijking met de ark van Noach.

Grietje van der Hoop

WACHTOSTANDEN IN OF NEE ?

Om een mening te kunnen vormen over het wel of niet aanleggen van een jachthaven in Rhenen heeft de WMR de situatie in het grindgat in Lienden en de Palmerswaard nader onderzocht. Aangezien de verhuizing van de Watersportvereniging Midden-Betuwe (WSV) van het grindgat naar de Palmerswaard essentieel is voor de realisatie van een jachthaven in de Palmerswaard, heeft de Werkgroep vooral de positie van de WSV in het grindgat onderzocht. Hiertoe is gesproken met:

- de heer Van Buren, hoofd Algemene Zaken van de gemeente Lienden, over de watersport- en bedrijfsactiviteiten in het grindgat,
- de heer Murk, Rijswaterstaat (RW), dienstkring Rijn en Lek, over de vergunning van de gemeente Rhenen om pui te storten in het grindgat en over de randvoorwaarden voor het aanleggen van een jachthaven en het ontgronden in de Palmerswaard,
- de heer Jansen, Stichtse Milieufederatie,
- de heren Prof, afd. Natuur en Landschap, en Janssen, afd. Recreatie, van de Dienst Landinrichting en Landbouw, provincie Gelderland (de voormalige Provinciale Planologische Dienst) over het streekplan en het beleid van de provincie.

Van deze gesprekken zijn een samenvatting en conclusies in een notitie verwerkt, welke vervolgens begin december naar de gemeenteraad van Rhenen en de belanghebbenden is verzonden.

De conclusies zijn in het kort:

1. De jachthaven van de WSV in het grindgat is altijd gedoogd door provincie Gelderland en gemeente Lienden op grond van de uitkomsten van het rapport van een interprovinciale werkgroep over recreatie op oa. Nederrijn en Lek. Provincie Gelderland heeft de jachthaven in het grindgat als een bestaand en gevestigd feit beschouwd in het streekplan Rivierenland. Gemeente Lienden is bereid de jachthaven te legaliseren in een bestemmingsplan zodra de WSV een langdurig huurcontract van 10 jaar met de eigenaar van het grindgat heeft gesloten. Ze is echter afwachtend t.a.v. de industrieontwikkeling in het gat. Ze zou de WSV ook wel in de Ingense vaarden willen zien, maar daartoe zal ze geen toestemming van de provincie krijgen.
2. De sportactiviteiten in het grindgat door de gemeente Rhenen zijn een aflopende zaak. Rhenen heeft zelf ter gelegenheid van de verlenging van de RW-vergunning (= Het Verontreiniging Oppervlaktewater) verzocht om een nieuwe eindsituatie. Het voorstel van RW voor een nieuwe eindsituatie laat aanzienlijk meer wateroppervlakte over dan de oorspronkelijke.
3. Gelukkig heeft de WSV de gemeente Rhenen zijn toezegging tot verhuizing naar de Palmerswaard gedaan, men zou het liefst in het grindgat blijven als de bestaande toestand formeel geregeld werd. De WMR heeft de Watersportvereniging dan ook aangeraden de bestemmingsplanprocedure in Lienden te volgen gezien de opstelling van de provincie Gelderland.
4. Ten slotte de randvoorwaarden voor de aanleg van jachthaven, zwempool, ed. in de Palmerswaard. Van belang zijn:
 - de breedte van het rivierbed,
 - de richting waarin de haveningang is gericht,
 - de diepte van de ontgronding en
 - de versterking van de kade en de oevers van de gaten.

Rhénen, donderdag 16 februari, kwam het Veerwegproject aan in orde in de commissie algemene bestuurszaken. Een stampvolle publieke tribune volgde de vergadering in de hoop dat de gemeente nu duidelijk inzicht zou geven in de stand van zaken van de planontwikkeling. De toehoorders, waaronder niet alleen de NMR, het onlangs opgerichte Comité Jachthaven Nee en particuliere ja- en neezeggers, maar ook de PMC, de hengelvereniging en de USV Midden-Betuwe, kwamen bedrogen uit.

Hoeven zowel de ja- als neezeggers met duidelijke betogen naar voren waaron men wel of niet voor een jachthaven geporteerd was, de burgemeester weigerde concreet in te gaan op de gestelde vragen.

Dus er is nog geen duidelijkheid over kosten en baten en er is weer geen discussie gevoerd of het Toeristisch Beleidsplan met al zijn voorstellen uitgevoerd moet worden.

Het Toeristisch Beleidsplan, dat door de gemeenteraad overigens is aangenomen, pretendeert het toerisme en de recreatie in Rhénen te ontwikkelen met inachtneming van de kwetsbaarheid van Rhénens natuur en landschap. Dan moet een discussie zo langzamerhand toch mogelijk zijn of alle daarin genoemde ideeën aan de doelstelling voldoen en of met minder projecten niet hetzelfde doel bereikt kan worden. Ook ten aanzien van de randvoorwaarden van het Veerwegproject als financiën, werkgelegenheid en natuur kon niets concreets meegedeeld worden.

Concrete voorlichting zou pas gegeven worden op speciale informatieavonden en daaraan gekoppeld zou een representatieve enquête onder de Rhénense bevolking gehouden worden. Hoewel de NMR dit een goede zaak vindt, is ze bang dat we toch geconfronteerd gaan worden met een kant en klaar plan inclusief een financier. Dan is weer geen discussie vooraf mogelijk en is het weer zoals met alle plannen uit de koker van de gemeente: klikken of stikken.

En weer wordt het bewijs geleverd dat het ontwikkelen van een beleid misschien nog wel democratisch is, maar dat de "men met het geld" uiteindelijk bepaalt wat er in Rhénen uitgevoerd gaat worden.

Grietje van den Voet

rhénen achter de schermen?
onder zult?

Loop mee met de KNNV!!

Het gaat niet alleen slecht met "het milieu" - wat we vooral op ons zelf, de mens betrekken - , maar "de natuur" staat er óók voortdurend beroerder voor, je ziet of hoort steeds minder soorten (als je er oog voor hebt). Daar praten wij als milieugroep al jaren over mee, en nu we diensangende steeds meer voor een steeds duidelijker afgrond komen te staan, begint het bij méér mensen te dagen.

Onderdeel van de problematiek is, omringd als we zijn door steeds meer glimvende, lawaaijige, gemak leverende spulletjes, dat we van de natuur vervreemd zijn geraakt. Vogels zal menigeen wel eens horen zingen, maar hoe ze mogen heten of hoe ze er precies uitzien, daar doen maar weinigen moeite voor om er achter te komen (hoe leuk en spannend dat ook is!), ook mensen die graag buiten zijn.

Idem de plantens: velen tuinieren graag (elke week het gazon maaien en de border zwart schoffelen), maar van plantensoorten weet men meestal erg weinig ondanks de grote tijdsinvestering. Vandaar ook het beperkte assortiment van penséeviolen, afrikaantjes, begonia's, keurige heestertjes en coniferen, uitheemse soorten met "veredelde" (= opvallende, verrote) kenmerken. Buiten het gezichtsveld blijft dan dat er ook vele bijzonder leuke inheemse planten zijn, met méér waarde (nectar, stuifmeel, zaden, vruchten) voor bijen, hommels, vlinders, vogels. Uit eigen ervaring weet ik hoe leuk en spannend het is om te gaan met de vele soorten "wilde" planten, zonder al dat gespit en geschoffel (alleen een beetje selektief wegplukken), maar met het "verrukkelijke" kijken naar vlinders, hommels en vogels (zo heb ik 's winters voortdurend meerdere goudvinken in de tuin, en zeer komisch heffen ze steeds weer esdoorn-"vleugeltjes" op!).

Maar aan bovengenoemd dilemma valt iets te doen !!! Ga eens op stap met de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, afd. Wageningen en Omstreken! (inclusief Rhenen, Veenendaal, Ede, Renkum).

Je kunt kiezen tussen algemene exkursies of speciale planten-, paddestoelen- of vogelspeurtochten. En in de winter gaan we daarmee door via dialezingen, levend of gedroogd materiaal, en winterexkursies.

In januari hadden we bijvoorbeeld een speciale dia-avond van en voor leden met schitterende dia's van vossen, herten en reeën, bijzondere paddestoelen, insecten, vogels en een serie wilde orchideeën.

Toen was er ook de jaarlijkse ganzenexkursie naar de Coijpolder (dan zie je veel!). In februari een avond over insecten en mossen, en in maart komt er o.a. een dialezing door Bram Mabelis over "Leren van mieren" (woensdag 22 maart om 20.00 uur in de Leeuwenborch te Wageningen).

In april een vroegvogelzangexkursie in het Wageningse Arboretum Belmonte (zaterdag 8 april om 8.00 uur), en bezoek aan heemtuin De Zomp te Oosterbeek (zaterdag 15 april om 14.00 uur). In mei is Rhenen aan de beurt met de altijd heel bijzondere vroegvogelzangexkursie op de Grebbeberg o.l.v. Ko Steenman (zaterdag 6 mei om 7.00 uur).

Mensen, hef Uw natuurvervreemding op, en loop eens mee met de KNNV!!

Verdere inlichtingen bij

Dirk Prins.

P.S. Ik heb voor de (tuin)liefhebber ca. 250 soorten inheemse planten beschikbaar, in de vorm van zaden dan wel stekken of planten - uit eigen tuin. Het is nu een prima tijd ze te zaaien of te planten, dus kom ze maar uitzoeken! (tel. 14282).

J A A R V E R G A D E R I N G op donderdag 16 maart 1989Thema: De mens en de aarde.Spreker: Prof. Dr. J.I.S. Zonneveld.Plaats: Café 't Viaduct.Tijd: 20.00 uur.J A A R V E R S L A G van de Stichting Werkgroep Milieubeheer
Rhenen, 1-1-'88 tot 1-1-'89.

De werkgroep heeft ook in het afgelopen jaar vele activiteiten ontplooid, om zowel Rhenenaren als ook bestuurders en ambtenaren, te doordringen van het belang ONZE AARDE LEEFBAAR TE HOUDEN, en van haar mogelijkheden: Hoe mooi kan onze aarde zijn, wanneer we meewerken met de krachten van de natuur en die mogelijkheden uitbuiten voor de vele verschillende uitingsvormen.

Omdat U hierover reeds geïnformeerd bent d.m.v. onze Nieuwsbrief, wil ik in dit jaarverslag de belangrijkste gebeurtenissen met slechts enkele woorden weer in Uw herinnering brengen.

Jaarvergadering 25 febr. '88. Plan Ooievaar, een schitterende reeks dia's over een rivierenbos, dat mogelijk in de Blauwe Kamer zich gaat ontwikkelen. Over deze natuurbouw in de Uiterwaarden én onze bezwaren tegen een jachthaven hielden wij een tentoonstelling in de bibliotheek.

Oranjermarkt en Jaarmarkt in Elst. Een spannende en leerzame ^{quiz} met als prijs inheemse plantjes, was onze trekpleister voor diskussies en voorlichtingsbrochures o.a. over STOP ZURE REGEN.

Chemisch afval - Rhenen Schoon. WMR leden liepen vele kilometers door Rhenens' dreven om huis-aan-huis aan te bellen en chemisch afval in te zamelen voor het gemeentelijk klein chemisch afvaldepot. Bij de actie Rhenen Schoon denkt de WMR in het bijzonder aan een gifvrij beheer van straten, stoepen en openbaar groen. Nog steeds is haar devies "Minder Gif Meer Natuur", speciaal in de vorm van kruidachtige bodembedekkers en andere inheemse planten, die werden aangeplant. Vrijwilligers worden gevraagd om samen met Dirk Prins groenstroken bij scholen met inheemse planten te onderhouden. Donateurs zouden het voorbeeld kunnen volgen van bewoners van het Seringplantsoen en Emmalaan en Groeneweg, en een zg. wiesdchap op richten om de eigen stoep en straat en plantsoenen gifvrij te onderhouden. Plannen hiervoor kunnen besproken worden met Hr. v.d. Steen, dienst Gemeentewerken Rhenen.

Jachthaven. De resultaten van ons "detective" onderzoek kunt U in deze Nieuwsbrief lezen. Nu de burgemeester van Lienden in de Vallei (16-2-'89) heeft kenbaar gemaakt dat Lienden zijn jachthaven wil behouden in het grindgat, lijkt realisering van een jachthaven aan de Veerweg geen haalbare kaart meer.

Vrouwenraad. De WMR heeft een goed contact met de Rhenense Vrouwenraad, wat resulteerde in het mede organiseren van een avond over Milieu Thuis op 5 sept. voor alle aangesloten vrouwenverenigingen in Rhenen.

Kerk en Milieu. WMR leden zijn zeer betrokken bij de activiteiten van het Conciliair Proces binnen de kerken, waarbij o.a. de zorg voor het milieu speciale aandacht krijgt.

Honger hoeft niet, als ook Tropisch hardhout. Dat deze 2 onderwerpen wel degelijk verband houden, werd ten toon gesteld in de bibliotheek, en later in de Gedachteniskerk via een gezamenlijke actie met het P.O.R. (Projektgroep Ontwikkelingsamenwerking Rhenen), het Werelddiakonaat en de WMR.

Boer en Milieu, een avond met landbouwers: Onze aarde, laten wij haar leefbaar houden, op 6 okt. Hoe kunnen landbouwers bijdragen aan deze leefbaarheid. Op komende bijeenkomsten wordt dit verder uitgewerkt.

Afval, freonen. De WMR dacht mee, door in te spreken in afvalplannen en het inzamelen van freonen uit ijskasten en vrieskasten, naar het voorbeeld van Ede, onder de aandacht van onze rhenense bestuurders te brengen.

We ondersteunden een brief van de Ver. van Ned. Papierfabrikanten aan de gemeenten om de prijs van oud papier te garanderen tot een prijs van 10 c. per kilo. Helaas kregen we geen positieve reactie van de gemeente.

Ook moesten we helaas constateren dat het gebruik van kringlooppapier door negatieve reclame van de kant van de papierfabrikanten (kringlooppapier wordt uit Duitsland ingevoerd) terug loopt.

Stadsgezicht Rhenen. De WMR betreurt het ten zeerste dat één van de oude karakteristieke panden in de binnenstad van tandarts V.d.Spoel gaat verdwijnen. Zij schreef een bezwaarschrift en betreurt het talmend beleid van B en W om karakteristieke panden op een door ons voorgestelde monumentenlijst te plaatsen. Stop Zure Regen, neem de fiets. De ENFB, enige algemene fietsersbond, bood een notitie aan over onveilige fietsroutes naar de omliggende gemeenten.

De WMR betreurt het ontbreken van fietsveilige routes, ook in de stad, en dien-tengevolge eentename van het autoverkeer.

Hinderwetvergunningen werden nauwlettend gevolgd, wat resulteerde o.a. in een behandeling van ons bezwaarschrift door de Raad van State, tegen de hinderwetvergunning van Marwi, in Elst.

Ook tegen uitbreiding van hinderwetvergunningen met aantallen mestvarkenseenheden, van bedrijven in ecologisch kwetsbare gebieden, richtten wij onze bezwaren.

Veranderingen ten gunste van het milieu kunnen alleen tot stand komen als een bestuur van gemeente of andere overheid hiertoe besluiten neemt en zorgt dat deze uitgevoerd worden. De WMR houdt zich dan ook intensief bezig met beleidszaken, d.m.v. het gemeentelijk overleg, het volgen van commissievergaderingen en gebruik maken van het spreekrecht voor het publiek, voorlichting en het gebruik maken van wettelijke procedures rond ruimtelijke ordening, hinderwetten enz. We hopen dat ook de aandacht voor het milieu vanuit de kerken onze bestuurders en ambtenaren ten goede zal beïnvloeden.

Wies Cobben, secretaresse WMR.

Dagelijks bestuur:

Grietje v.d. Voet, voorzitter

Wies Cobben, secretaris

Els Heijboer, penningmeester

Leden:

Willy Hoorn, kontaktpersoon gemeente

Aafke Vervoort

Dirk Prins

Mario Moura

Metha Leker

Marjolèin Roest

Tiny Brug

Hans Aardema

Irene Henzen

Lindy Deurvorst

Paul Henzen

Wil Schulte, knotcommissie tel. 08384 - 1618.

Secretariaat: Utrechtsestraatweg 7, 3911 TR, Rhenen. Tel. 08376 - 12147

Postgirorekening WMR : 2911077

J A A R O V E R Z I C H T 1 9 8 8 Stichting Werkgroep Milieubeheer RhenenINKOMSTEN

saldo 1-1-'88 giro	1134,72
saldo 1-1-'88 kas	193,20
rente giro	4,12
donaties (100)	1932,50
giften	60,--
opbrengst hout knotploeg	435,75
subs. St. Landschapsbeheer	312,--
Opbrengst akties, markten, aluminium	166,85

Totaal 4105,44

UITGAVEN

abonnementen en lidmaat- schappen '88, giften	568,--
jaarvergadering	353,--
administratiekosten, telefoon, reiskosten	304,--
cursusgeld	50,--
nieuwsbrief (2x)	450,--
materiaal: akties, tentoon- stellingen, edukatie, markten, zaalhuur	600,--
saldo giro per 31-1-'88	1403,44
saldo kas per 31-1-'88	377,--

Totaal 4105,44

B E G R O T I N G 1988INKOMSTEN

saldo 31-1-'88 giro	1405,44
saldo 31-1-'88 kas	377,--
donaties, giften	2000,--
houtopbrengst	350,--
subsidie knotten	300,--
opbrengsten akties	100,--

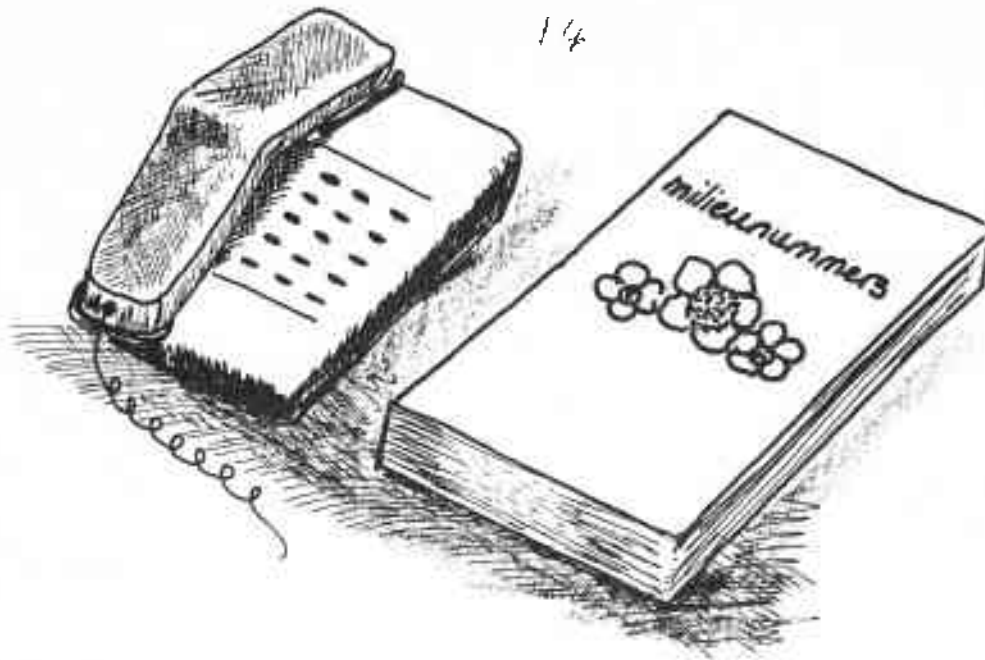
Totaal 4530,44

UITGAVEN

abonnementen, lidmaat- schappen, giften	600,--
jaarvergadering	300,--
administratie, cursussen, telefoon enz.	450,--
nieuwsbrief (4x)	1000,--
materiaal akties, edukatie	700,--
saldo	1480,44

Totaal 4530,44

Els Heijboer, 31-1-'89
Peningmeester.

- Politie Rhenen, milieu-ambtenaar Hr. S. Aalbers. Tel. 08376 - 19007.
- Gemeente Rhenen, milieu-ambtenaar Hr. H. Haverkamp. Tel. 08376 - 19000.
- Algemene Inspectiedienst (AID). Tel. 01720 - 73691. (voor mestboekhouding, mestoverlast en bestrijdingsmiddelen).
- Klachten geluidshinder vliegtuigen. Tel. 070 - 492300. (hoofdsectie Luchtmachtstaf).
- Inspectie voor Milieuhygiëne. Tel. 03465 - 61114. (voor iedere verontreiniging het milieu betreffende).
- Verontreiniging oppervlaktewateren. Tel. 030 - 585580.
- Alarmnummer verontreiniging van de Rijn. Tel. 085 - 615302.
- Provinciehuis Utrecht. Tel. 030 - 589111. (informatie afvalverwerking, bodemvervuiling, stortplaatsen e.d.)
- Milieutelefoon van Milieudefensie. Tel. 020 - 269161. (informatie giftige of schadelijke stoffen).
- Stichting Natuur en Milieu. Tel. 030 - 331328. (algemene informatie).
- Stichting Milieu Educatie. Tel. 030 - 713734 (tentoonstellingen, lesbrieven).
- Centrum voor Energiebesparing Delft. Tel. 015 - 131260.
- Stichtse Milieu Federatie. Tel. 030 - 202791.
- Streekverband Zuid-Oost Utrecht. Tel. 03404 - 87882. (intergemeentelijk samenwerkingsverband).
- Alternatieve Konsumentenbond. Tel. 020 - 863338/863586 (voeding en gezondheid).
- Aktie Strohalm. Tel. 030 - 314314.